

Ключевые слова: предприятие, трудовой потенциал, возможность, развитие, конкурентоспособность, безопасность.

Rodionov A.V., Rodionova O.Yu., Mirosnichenko I.P., Rodionov S.A. Labour potential in structure of forming of safety and competitiveness of agrarian enterprise.

In the article the question of decision of labour potential in the structure of forming of safety and competitiveness of agrarian enterprise is considered. Descriptions of labour potential are resulted. Possibilities of labour potential, direction of development and contribution to the competitiveness of enterprise are considered.

Keywords: *enterprise, labour potential, possibility, development, competitiveness, safety.*

УДК 334.72

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

**КРАСНОРУЦЬКИЙ О.О., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,
КОЛПАЧЕНКО Н.М., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ,
СМІГУНОВА О.В., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Постановка проблеми у загальному вигляді. Турбулентність бізнес-середовища суб'єктів економічних відносин є атрибутом вітчизняної національної економіки. Це не дає змоги розвиватися малому та середньому підприємництву, яке складає основу економічної стабільності розвинених країн. Адже саме такі підприємства є гнучкими, здатними до трансформацій та нововведень, як того потребують основні канони підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти розвитку підприємництва знайшли своє відображення в працях таких науковців та практиків: Н. Бех [1], З.С. Варналій [2], М.І. Диба, А.П. Самойленко [4], Г.М. Захарчин [7], В.М. Клочко [8] та інші.

Численні дослідження з цього приводу доводять актуальність даного питання. Проте подальшого дослідження вимагають питання розвитку та функціонування малого та середнього підприємництва в

Україні.

Формулювання цілей статті. Основною ціллю статті є обґрунтування можливостей подальшого успішного розвитку малого та середнього підприємництва, як основної складової ринкової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досвід розвинутих країн підтверджує значимість розвитку підприємництва, як безумовної й чи не найважливішої складової економіки будь-якої країни з ринковою економікою.

Адже саме мале та середнє підприємництво дозволяє мобілізувати фінансові, трудові, інформаційні, інтелектуальні, матеріальні та інші види ресурсів з метою досягнення економічних та соціальних результатів, впроваджувати інновації, користуватися новітніми технологіями, приймати участь у зовнішньоекономічній діяльності тощо. При цьому основною перевагою малого підприємництва є гнучкість, здатність швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, витратоефективність, конкурентність тощо [2]. Малі форми бізнесу мають можливість знаходитися ближче до ринків збуту, тісніше співпрацювати з постачальниками та споживачами своєї продукції, робіт або послуг.

Перевагами малих підприємств також є колективізація праці, що дозволяє максимально проявляти ініціативу керівникам та підлеглим, шукати нові шляхи реалізації підприємницької ідеї, застосовувати інтелектуальний та науковий потенціал працівників.

Перед підприємництвом стоять багато важливих завдань, серед яких: стимулювання впровадження інновацій, створення додаткових робочих місць, зміцнення економік регіонів, застосування новітніх технологій, створення ефективного конкурентного середовища, тощо.

Згідно з Господарським Кодексом України, в державі, залежно від форм власності, передбачених законом, можуть діяти підприємства таких організаційних форм:

- приватне підприємство, що діє на основі приватної власності громадян чи суб'єкта господарювання (юридичної особи);
- підприємство, що діє на основі колективної власності (підприємство колективної власності);
- комунальне підприємство, що діє на основі комунальної власності територіальної громади;
- державне підприємство, що діє на основі державної власності;
- підприємство, засноване на змішаній формі власності (на базі об'єднання майна різних форм власності);

– спільне комунальне підприємство, що діє на договірних засадах спільного фінансування (утримання) відповідними територіальними громадами - суб'єктами співробітництва.

В Україні можуть діяти також інші види підприємств, передбачені законом [3].

Не зважаючи на складну політичну та економічну ситуацію в країні, щороку кількість підприємств різних організаційно-правових форм збільшується. З таблиці 1 видно, що протягом 2006 – 2014 рр. їх загальна кількість збільшилась на 28 %. При цьому кількість державних підприємств скоротилась на 32 %, комунальних підприємств на 11 %; одночасно кількість фермерських господарств збільшилась більш, ніж удвічі, товариств з обмеженою відповідальністю на 25 %, приватних підприємств на 12 %.

Таблиця 1

Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за організаційно-правовими формами господарювання в Україні

(на початок року)

	2006	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Усього	1070705	122888	1258513	1294641	1323807	1341781	1372177
Фермерські господарства	48918	50126	49764	49514	49014	49095	99169
Приватні підприємства	248211	278574	283697	285697	283911	280073	278227
Державні підприємства	7562	6975	6811	6661	6512	6075	5933
Комунальні підприємства	16688	16336	15994	15726	15615	15207	14974
ТОВ	325925	404525	418145	443223	467822	488791	515371
ТДВ	700	761	782	945	1420	1539	1583
Командитне товариство	690	642	631	638	351	638	629
Повне товариство	1997	1939	2084	2120	2100	2074	2062

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [10].

Суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва [3].

В таблиці 2 наведено основні показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва.

З даної таблиці можемо зробити висновок, що за чисельністю та кількістю зайнятих працівників, переважають суб'єкти малого підприємництва, та що стосується обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг), то лідерські позиції займає середній та великий бізнес.

Досвід розвинутих країн показує, що значна частка їх ВВП припадає на мале та середнє підприємництво. Гнучкість малих підприємств, можливість пристосовуватись до мінливої ситуації, швидка оборотність засобів, незначна кількість управлінського апарату, відкритість доступу до входження в бізнес мають стимулювати появу нових конкурентоспроможних підприємств [4].

Дотепер актуальними є питання стримування розвитку підприємництва, що пов'язане з обмеженістю фінансових ресурсів, нестачі кваліфікованих фахівців, податковим тиском, наявністю адміністративних бар'єрів тому ці питання вимагають негайного розв'язання.

Задля активізації розвитку підприємництва необхідно чітко виокремити та розвивати такі групи факторів, як організаційно-правові, економічні, фінансові та соціальні. Адже гарантувати подальший розвиток підприємництва в першу чергу має діюча стабільна законодавча база [8].

Висновки. Мале підприємництво займає провідну роль в ринковій економіці. Через швидку окупність витрат воно має змогу швидше пристосовуватись до ринкової ситуації, зростаючих вимог споживачів, бути високо мобільним, сприяти розвитку конкуренції та ін.

Без державної підтримки та створення позитивних умов для подальшого розвитку підприємництва, структурні зміни в економіці України будуть відбуватися вкрай тяжко.

Таблиця 2

**Основні показники діяльності суб'єктів великого,
середнього, малого та мікропідприємництва**

	<i>Кількість суб'єктів</i>				
	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Суб'єкти великого підприємництва, усього, одиниць	586	659	698	659	497
Суб'єкти середнього підприємництва, усього, одиниць	21338	21059	20550	19210	16618
Суб'єкти малого підприємництва (з урахуванням мікропідприємництва), усього, одиниць	2162004	1679902	1578879	1702201	1915046
Суб'єкти мікропідприємництва, усього, одиниць	2093688	1608819	1510776	1637180	1859887
	<i>Кількість зайнятих працівників</i>				
	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Суб'єкти великого підприємництва, усього, одиниць	2400,3	2449,0	2484,2	2383,7	1915,1
Суб'єкти середнього підприємництва, усього, одиниць	3413,8	3273,5	3188,2	3054,2	2766,4
Суб'єкти малого підприємництва (з урахуванням мікропідприємництва), усього, одиниць	4958,6	4442,0	4285,2	4291,2	4115,2
Суб'єкти мікропідприємництва, усього, одиниць	3540,7	3030,4	2851,0	2915,1	2976,9
	<i>Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)</i>				
	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Суб'єкти великого підприємництва, усього, млн. грн.	1401596	1775829	1761086	1717391	1742507
Суб'єкти середнього підприємництва, усього, млн. грн.	1415851	1618849	1782445	1683344	1735894
Суб'єкти малого підприємництва (з урахуванням мікропідприємництва), млн. грн.	779197	807777	916287	933717	981300
Суб'єкти мікропідприємництва, млн. грн.	371958	371496	438100	460657	486635

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [10].

Основними напрямками підтримки підприємництва з боку держави мають стати:

- дієва нормативно-правова база;
- чітко визначене податкове законодавство;
- запровадження фінансово-кредитної підтримки підприємництва;
- інформаційне та консультативне забезпечення розвитку підприємництва;
- підготовка та перепідготовка кадрів через систему бізнес-центрів, інкубаторів та технопарків;
- запровадження в учбові програми навчальних закладів основи підприємницької діяльності та організації підприємництва.

Література

1. Бех Н. Особливості розвитку та функціонування малого і середнього бізнесу в Україні / Н. Бех // Галицький економічний вісник. — 2010. — №1(26). — С.16-18.

2. Варналій З. С. Основи підприємництва : [навч. посібник] / З.С. Варналій – 3-тє вид., випр. і доп. - К. : Знання-Прес, 2006. – 350 с.

3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page3>

4. Диба М.І. Загальні основи функціонування ринку та підприємницьке регулювання. / М.І. Диба, А.П. Самойленко // Вчені записки: Наук. зб. – Вип. 5. – К. : КНЕУ, 2003. – С. 27-33.

5. Єфіменко Т.І. Податковий кодекс України як перший крок на шляху реформування вітчизняної податкової системи / Т.І. Єфіменко // Фінанси України. — 2010. — №12. — С. 3-11.

6. Закон України «Про сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» від 10 червня 2012 року № 2157 – 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakonz.rada.gov.ua/laws/show/2157_14

7. Захарчин Г.М. Основи підприємництва: навч. посібник / Г.М. Захарчин. – К. : Знання, 2008. – 437 с.

8. Клочко В.М. Вплив державного регулювання економіки на економічні реформи країни / Клочко В. М. // Економіка АПК. – 2014. - № 1. - С. 93

9. Красноручський О.О. Проектування та створення фірм : Навчальне видання / О.О. Красноручський, О.Ю. Бобловський. – Харків : ХНТУСГ, 2007. – 56 с.

10. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>

11. Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні: проблеми, потреби, перспективи. – К.: Центр громадської експертизи, Центр міжнародного приватного підприємництва, 2015. – 44 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://donetskcci.com/images/files/SME_Needs.pdf

References

1. Bekh N. (2010). Osoblyvosti rozvytku ta funktsionuvannia maloho i serednoho biznesu v Ukraini [Features of the development and operation of small and medium business in Ukraine]. Halytskyi ekonomichnyi visnyk — Galician Economic Journal, No1(26), pp.16-18 [in Ukrainian].

2. Varnalii Z. S. (2006). Osnovy pidpriemnytstva [Fundamentals of entrepreneurship] (3d. ed.). Kuiv: Znannia-Pres, p. 350 [in Ukrainian].

3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Economic Code of Ukraine]. (n.d.). zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page3> [in Ukrainian].

4. Dyba M.I., Samoilenko A.P. (2003). Zahalni osnovy funktsionuvannia rynku ta pidpriemnytske rehuliuвання [The general principles of operation of the market and business regulation]. Vcheni zapysky: Nauk. zb. No 5, Kuiv: KNEU, pp. 27-33 [in Ukrainian].

5. Yefymenko T.I. (2010). Podatkovi kodeks Ukrainy yak pershyi krok na shliakhu reformuvannia vitchyznianoї podatkovoї systemy [Tax Code of Ukraine as a first step towards reform of the national tax system]. Finansy Ukrainy — Finance Ukraine, No12, pp. 3-11 [in Ukrainian].

6. Zakon Ukrainy «Pro spryannia rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini» vid 10 chervnia 2012 roku № 2157 – 14 [The Law of Ukraine "On the promotion of small business in Ukraine" 10 June 2012, No 2157 - 14]. (n.d.). zakon3.rada.gov.ua Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2157_14 [in Ukrainian].

7. Zakharchyn H.M. (2008). Osnovy pidpriemnytstva [Fundamentals of entrepreneurship]. Kuiv: Znannia, p.437 [in Ukrainian].

8. Klochko V.M. (2014). Vplyv derzhavnogo rehuliuвання ekonomiky na ekonomichni reformy krainy [The impact of government regulation of the economy to economic reforms the country]. Ekonomika APK – Economy AIC, No 1, pp. 93-97 [in Ukrainian].

9. Krasnorutskiy O.O., Boblovskiy O.Iu. (2007). Proektuvannia ta

stvorennia firm [Design and creation of companies]. Kharkiv: KhNTUSH, p. 56 [in Ukrainian].

10. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statyky Ukrainy [The official website of the State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). ukrstat.gov.ua Retrieved from <http://ukrstat.gov.ua/>

11. Rozvytok maloho i serednoho pidpriemnytstva v Ukraini: problemy, potreby, perspektyvy [Small and medium business in Ukraine: problems, needs and prospects]. Kuiv: Tsentr hromadskoi ekspertyzy, Tsentr mizhnarodnoho pryvatnoho pidpriemnytstva – Center for Public Expertise Center for International Private Enterprise, 2015, p.44 Retrieved from http://donetskcci.com/images/files/SME_Needs.pdf

**Красноручський О.О., Колпаченко Н.М., Смігунова О.В.
Проблеми та перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні**

В статті розглянуто проблеми та перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. Проаналізовано основні фактори, що стримують розвиток малого та середнього підприємництва в Україні. Проаналізовано кількість суб'єктів ЄАРПОУ за організаційно-правовими формами господарювання в Україні та основні показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва. Запропоновано основні напрямки підтримки підприємництва з боку держави.

Ключові слова: підприємництво, мале та середнє підприємництво, організаційні форми підприємств, ринкова економіка

Красноручский А.А., Колпаченко Н.Н., Смигунова Е.В. Проблемы и перспективы развития малого и среднего предпринимательства в Украине

В статье рассмотрены проблемы и перспективы развития малого и среднего предпринимательства в Украине. Проанализированы основные факторы, сдерживающие развитие малого и среднего предпринимательства в Украине. Проанализированы количество субъектов ЕАРПОУ по организационно-правовым формам хозяйствования в Украине и основные показатели деятельности субъектов крупного, среднего, малого и микропредпринимательства. Предложены основные направления поддержки предпринимательства со стороны государства.

Ключевые слова: предпринимательство, малое и среднее предпринимательство, организационные формы предприятий, рыночная экономика

Krasnorutsky A, Kolpachenko N., Smigunova O. Problems and prospects of development of small and medium business in Ukraine

In the article the problems and prospects of development of small and medium business in Ukraine. The basic factors that hinder the development of small and medium business in Ukraine. Analyzed the number of EDRPOU by types of business entity in Ukraine and key performance indicators of large, medium, small and micro. The main directions of entrepreneurship support from the state.

Keywords: *enterprise, small and medium business, organizational forms of enterprises, market economy*

УДК 631.15.33.001.7

**НЕОБХІДНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ
В ОРГАНІЗАЦІЇ**

**РОДІОНОВ О.В., Д.Е.Н., ПРОФ., ОСТРОВЕРХ О.В.,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Постановка проблеми у загальному вигляді Як відомо, організація - це система, що складається з залежних один від одного елементів, що знаходяться у взаємодії із зовнішнім середовищем. Необхідність змін народжується внаслідок одержуваного організацією зворотного зв'язку.

Для того що б управляти організаційними змінами необхідно застосовувати велику кількість знань та ідей зі сфери бізнесу, управління організацією, психології управління тощо. А у зв'язку із великою кількістю змін що є причинами сучасного стрімкого ритму та темпу життя для виживання організації все частіше необхідна сукупність знань відома в теорії і практиці сучасного менеджменту як «управління змінами».

Зрозуміло, що управляти організацією за стабільних умов і за умов змін - різні речі, що потребують різних підходів, технологій та навичок. Значні відмінності також пов'язані з різними рівнями організаційного управління.

Результати і результативність змін невід'ємно пов'язані із працівниками які виконують свою роботу, тому якісне управління змінами дозволяє працівникам прийняти зміни таким чином, що б